

Bodemzicht leerplek 2023 (For English see page 8)

Wil je je opgeven voor een van onze cursussen, stuur dan een mail naar info@bodemzicht.nl met in de titel de cursusnaam en in de email jouw eigen naam, emailadres en hoeveel plaatsen je wilt reserveren. Helaas kunnen we geen onderdak bieden op Bodemzicht in verband met het ontbreken van accommodatie en ons 'verboden kamperen' bestemmingsplan. Stageplekken bieden wij helaas niet aan: we hebben in plaats daarvan ons eigen leerlingboertraject.

Leven in het Antropoceen is omgaan met levensbepalende uitdagingen als klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en sociale onrechtvaardigheid. Als antwoord hierop wordt vaak gezocht naar duurzame oplossingen. Maar deze oplossingen gaan vaak nog over het verminderen van negatieve impact of hebben een korte termijn focus. Hoe kunnen we als mens ook op lange termijn een positieve impact maken? Welke waarden en ethiek zijn nodig, zodat sociale, ecologische en economische voordelen elkaar wel wederzijds versterken? Hoe co-creëren we een wereld waarin (uitgebuide) landschappen, ecosystemen en gemeenschappen samen kunnen floreren? Hoe realiseren we, met andere woorden, een regeneratieve samenleving?

De Bodemzicht leerplek focust zich meerjarig op de vraag “hoe bouwen we een regeneratieve samenleving?” Boeren, burgers, beleidsmakers, organisaties, kunstenaars en studenten worden uitgenodigd samen te denken en werken aan zo'n samenleving. Er is een speciaal programma voor startende regeneratieve boeren: voor algemeen geïnteresseerden en boeren die echt van start willen gaan. Daarnaast worden allerlei regeneratieve inzichten behandeld: van het holistisch management van Bodemzicht tot nieuw wereldbeelden die passen bij het Antropoceen. In alle gevallen komen theorie en praktijk samen. We hebben een radicale interdisciplinariteit, durf en diversiteit nodig om te komen tot een regeneratieve samenleving. Bouw je mee?

Cursussen

Is regenerative farming for me? (short course)

Voor:	Algemeen geïnteresseerden in regeneratieve landbouw
Gegeven door:	Digitaal door Ricardo Cano Mateo en Anne van Leeuwen x Food Hub
Voertaal:	Engels

Deze cursus wordt in 2023 enkel nog digitaal aangeboden in samenwerking met de Food Hub. Meer informatie daarover volgt nog. De cursus is bedoeld voor mensen die algemeen geïnteresseerd zijn in regeneratieve landbouw. In de cursus wordt uitgelegd wat regeneratieve landbouw precies inhoudt en wat regeneratie voor jou kan betekenen. Ricardo en Anne zullen vertellen over hun eigen ervaringen.

How to start a regenerative farm? (long course)

Duur:	10 dagen van 10 uur tot 17 uur
Prijs:	1450 euro per persoon, geen btw (inclusief koffie, thee en lunch)
Voor:	Regeneratieve starters / start-ups, max. 20 deelnemers
Gegeven door:	Ricardo Cano Mateo en Anne van Leeuwen
Voertaal:	Engels
Locatie:	Bodemzicht op landgoed Grootstal, pal naast de stad Nijmegen
Datum 1ste cursus:	28 en 29 januari, 4 en 5 februari, 11 en 12 februari – 3 weken reflectiepauze – 11 en 12 maart, 18 en 19 maart 2023
Datum 2de cursus:	23 en 24 september, 30 september en 1 oktober, 7 en 8 oktober - 4 weken reflectiepauze – 11 en 12 november, 18 en 19 november 2023

In deze cursus worden alle belangrijke (theoretische en zakelijke) delen van het regeneratief boeren doorlopen en gezamenlijk gekeken naar opties voor het starten van een regeneratief bedrijf. De cursus start met een inleiding in het Antropoceen, over regeneratie en een farm tour op Bodemzicht.

Daarna wordt er een introductie gegeven op het schrijven van je holistische context die je gedurende de cursus uitwerkt. Om een regeneratieve boerderij te kunnen starten is het belangrijk uit te vinden wat resoneert met jouw waarden en persoonlijke 'statement of purpose.' Door een holistische context te schrijven inventariseer je wat jouw persoonlijke uitgangspunten zijn en beantwoord je drie belangrijke vragen: "In wat voor wereld wil ik leven?," "Wat voor leven wil ik leiden?" en "Wat ben ik bereid daar voor te doen?" Dit is een intensief persoonlijk zelfreflectief proces, maar geeft je een raamwerk om de juiste (bedrijfs)beslissingen te nemen. En als het goed is vormt dit ook de basis voor je regeneratieve bedrijfsplan.

In de derde en vierde sessie wordt er stilgestaan bij land: hoe werken ecosystemen en hoe kan permacultuur je helpen bij het ontwerpen van je eigen boerderij. Specifieke ontwerpinzichten van Bodemzicht worden gedeeld. In de vijfde sessie staan we stil bij holistisch management en lean management als de regeneratieve tools voor het nemen van belangrijke bedrijfsbeslissingen. Daarna gaan we in op mogelijke regeneratieve bedrijfslijnen, zoals de 'no-dig market garden,' kippen, bomen,

varkens, fruit en andere opties, en kijken we naar de bijhorende infrastructuur. In sessie 8 besteden we aandacht aan de markt en financiële planning. Je leert hoe je een gedegen begroting opzet voor jezelf en mogelijke investeerders. In sessie 9 delen we onze opzet voor een regeneratief bedrijfsplan en ga je hier zelf mee aan de slag in teams. De laatste dag staan we stil bij sales, marketing en wet- en regelgeving. Er wordt ook, waar mogelijk, op maat advies gegeven voor opties voor toegang tot land en financiering.

Wij denken dat deze long course (vooral binnen en theoretisch) in combinatie met een leerlingboertraject (vooral buiten en praktisch) je een goede fundering geeft om een regeneratief bedrijfsplan te schrijven en een regeneratieve onderneming te starten.

Regenerative apprenticeship / leerlingboertraject (apprenticeship)

Duur:	Heel seizoen: van 1 maart tot 1 december 2023, 3 dagen per week (je kunt twee weken op vakantie gaan maar niet in juni, juli of augustus). Interviews en toelating vanaf november 2022.
Prijs:	Gratis
Voor:	Alleen voor serieuze regeneratieve ondernemers die op korte termijn hun eigen regeneratieve boerderij willen starten en praktijkervaring op willen doen max. 4 leerlingboeren
Gegeven door:	Ricardo Cano Mateo en Bodemzicht-team
Voertaal:	Engels
Locatie:	Bodemzicht op landgoed Grootstal, pal naast de stad Nijmegen

Het Bodemzicht apprenticeship is bedoelt voor mensen die zeker weten dat ze op korte termijn regeneratief willen gaan boeren. Je bent op zoek naar allround werkervaring en grondige feedback om je eigen bedrijf te kunnen starten. Tijdens de Bodemzicht apprenticeship draai je een heel seizoen allround mee op Bodemzicht om te ervaren wat het betekent om regeneratief te boeren. Dit is intensief en zwaar fysiek werk in alle takken van ons bedrijf en in elk jaargetijde. Wij bieden je gedurende de apprenticeship doorlopend feedback op je eigen holistische context en je bedrijfsplan. Ook is er de gelegenheid ter plekke van alles te vragen.

Dit traject is echt alleen bedoelt voor mensen die ook op korte termijn een regeneratieve boerderij willen starten als eigen ondernemer. Idealiter heb je al heel wat werk verzet op weg naar je eigen boerderij, ben je al een en ander op papier gaan zetten en is dit de laatste zet die je nodig hebt om van start te gaan. Het idee is dat je aan het einde van het leerlingboertraject een gedegen bedrijfsplan op papier hebt en kunt beginnen met je eigen onderneming! Toelating is op basis van interviews. Bij teveel aanmeldingen krijgen starters die eerder op Bodemzicht de long course 'how to start a regenerative farm?' hebben gevolgd voorrang. Dit omdat een goed geschreven holistische context en de nodige theoretische kennis, in onze ogen essentieel is voor het schrijven van een gedegen bedrijfsplan. Ook krijgen mensen die in Nederland willen boeren en/of met soortelijke bedrijfstukken als de onze willen werken voorrang, omdat dit het beste aansluit bij onze context. Tijdens het leerlingboertraject dien je zelf voor onderdak, kleding etc. te zorgen. Denk er dus ook goed over na of dit financieel en ook in tijd voor jou haalbaar is. En schrijf je op tijd in: er zijn maximaal 4 plaatsen per jaar beschikbaar.

No-dig market garden course (short course)

Duur:	2 dagen
Prijs:	350 per persoon, geen btw (inclusief koffie, thee en lunch)
Voor:	Professionele tuinders en serieuze amateurs, max. 20 deelnemers
Gegeven door:	Ricardo Cano Mateo en Anne van Leeuwen
Voertaal:	Engels
Locatie:	Bodemzicht op landgoed Grootstal, pal naast de stad Nijmegen
Datum 1ste cursus:	27 en 28 mei 2023
Datum 2de cursus:	8 en 9 juli 2023
Datum 3de cursus:	26 en 27 augustus 2023

Tijdens de no-dig market garden course leer je hoe je optimaal groenten en kruiden verbouwt zonder te ploegen of te schoffelen. Leer de basisprincipes van no-dig en ervaar hoe je zeer intensief groenten kunt verbouwen en tijd kunt uitsparen met deze klimaatpositieve en biodiversiteitsvriendelijke teeltmethode (geschikt voor iedere grondsoort). Met speciale aandacht voor no-dig market garden planning, compost en natuurlijk de no-dig praktijk. Je krijgt ook mee hoe je zelf een no-dig tuin kunt aanleggen. De cursus vindt deels buiten plaats in de groentetuin van Bodemzicht.

Personal advice (consultancy)

Duur:	3 uur (1 uur voorbereiding en 2 uur consultancy)
Prijs:	tarief afhankelijk van aanvragen, geen btw
Voor:	Mensen die persoonlijke feedback willen op hun regeneratieve plannen
Gegeven door:	Ricardo Cano Mateo en Anne van Leeuwen
Voertaal:	Engels
Locatie:	Bodemzicht op landgoed Grootstal, pal naast de stad Nijmegen. Een bezoek op eigen locatie is wellicht ook mogelijk tegen een meerprijs.

Wil je meer leren over regeneratie en hoe je dat in je eigen context kunt toepassen? Of vraag je je af hoe met jouw organisatie het regeneratieve pad kunt inslaan? Of wil je simpelweg tuinadvies of weten hoe je holistisch kunt begrazen met vee? Of zit je misschien verlegen om hulp bij het ontwerpen van een tuin, boerderij of eetbaar landschap? Dan is dat mogelijk gericht antwoord te krijgen in een adviesgesprek met Ricardo en Anne. Graag ontvangen we op voorhand je vraag en aanvullende informatie en dan gaan we samen met je vraag aan de slag op Bodemzicht.

Docenten

Ricardo Cano Mateo

Ricardo (1985) is een Spaanse ecosysteem ontwerper met een grote passie voor alles wat leeft. Zijn hele leven is hij al geïnteresseerd in biodiversiteit en natuurlijke historie. Na vele jaren amfibieën en ecosystemen bestudeerd te hebben, realiseerde hij zich dat natuurbescherming vraagt om een fundamenteel herontwerp van ons menselijk habitat. Het vraagt om een grotere, culturele paradigmaverandering, waarbij we onszelf leren zien als verbonden met de rest van het leven.

Ricardo studeerde biologie in Spanje en heeft talloze uren observaties uitgevoerd in het veld. Na zijn studie werkte hij als een gids in het regenwoud van Centraal Amerika. Terug in Europa heeft hij onder andere gewerkt als groene dakenkweker en verticale tuinman. Tijdens deze jaren raakte Ricardo steeds meer geïnteresseerd in regeneratieve landbouw en begon dit intensief te bestuderen. Hij was een van de eerste pioniers bij het opzetten van de Ecosystem Restoration Camps in Spanje. Vanaf 2018 schreef en werkte hij, samen met zijn partner Anne, aan het regeneratieve bedrijfsplan van Bodemzicht. In 2019 heeft hij stage gelopen bij Richard Perkins op Ridgedale Permaculture Farm in Zweden. Ricardo is als klimaatboer voor het leven op Bodemzicht verantwoordelijk voor het ontwerp, planning en productie van de boerderij, maar hij geeft ook doorlopend praktijkles.

Anne van Leeuwen

Anne (1987) groeide op als molenaarsdochter in de Nederlandse polder. Vanaf een jonge leeftijd had ze al een bijzondere interesse in natuur, kunst en wetenschap. Op de universiteit raadde de examencommissie haar af zowel kunst als biologie te studeren. Vanaf dat moment werd juist het fundamenteel verweven van natuur en cultuur een van haar grootste drijfveren.

Anne studeerde cum laude af in kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam, Philosophy of Art aan de University of Kent en Cultural Analysis aan de Universiteit van Amsterdam. Daarnaast studeerde ze een extra jaar biologie aan de Universiteit van Antwerpen. Vanaf 2013 werkte ze bij ARTIS, eerst als curator van het nieuwe Grote Museum over de relatie tussen mens en natuur in het Antropoceen en daarna als projectcoördinator educatie. Ze is mede-oprichter van de Ambassade van Noordzee, waar ze samen met kunstenaars, wetenschappers en beleidsmakers werkt aan een politiek waar planten, dieren, dingen en microben ook volwaardig deel van uitmaken. Op Bodemzicht coördineert Anne de leerplek, residentie en samenwerkingen met andere organisaties, hoewel ze ook regelmatig op de boerderij meewerkt.

Bodemzicht learning place 2023

If you would like to subscribe to one of our courses, send an email to info@bodemzicht.nl with the course title in the subject line and your own name, email address and number of places you would like to reserve in the email. Unfortunately, we cannot offer accommodation at Bodemzicht due to the lack of infrastructure and our 'forbidden camping' zoning plan. We also do not offer internships, instead we have our own apprenticeship programme for starting farmers (see below).

Living in the Anthropocene means dealing with existential challenges such as climate change, biodiversity loss and social injustice. In response to this, sustainable solutions are often sought. But lots of these solutions are mainly about reducing a negative impact or tend to have a short-term focus. Are there ways to make a positive impact in the long term as human beings? What values and ethics are necessary so that social, ecological and economic benefits can mutually reinforce each other? How do we co-create a world in which (exploited) landscapes, ecosystems and communities can flourish together? In other words, how do we realise a regenerative society?

The Bodemzicht learning place concerns itself with the question “how do we build a regenerative society?” Farmers, citizens, policy makers, organisations, artists and students are invited to think and work together on this question. There is a special programme for starting regenerative farmers: from people with a general interest in regenerative agriculture to starting professionals. The learning place covers fundamental ecological insights: from the holistic management at Bodemzicht to new world views befitting the Anthropocene. In all cases, theory and practice meet. We need radical interdisciplinarity, courage and diversity to work towards a regenerative society. Are you building with us?

Courses

Is regenerative farming for me? (short course)

Price:	to be announced
For:	People with a general interest in regenerative agriculture, max. 20 participants
Given by:	Digital course by Ricardo Cano Mateo and Anne van Leeuwen x Food Hub
Language:	English

This course is solely offered digitally in collaboration with the Food Hub in 2023. It is meant for people with a general interest in regenerative agriculture. The course covers the principles of regenerative agriculture and explores what regeneration can mean for you. Ricardo and Anne will share their own experiences. More info will follow.

How to start a regenerative farm? (long course)

Duration:	10 days from 10 am tot 5 pm
Price:	1450 euro per person, no btw (including coffee, tea and lunch)
For:	Regenerative starters / startups, max. 20 participants
Given by:	Ricardo Cano Mateo and Anne van Leeuwen
Language:	English
Location:	Bodemzicht at the estate of Grootstal, right next to the city of Nijmegen
Date 1st course:	28 and 29 January, 4 and 5 February, 11 and 12 February – 3 week reflection break – 11 and 12 March, 18 and 19 March 2023
Date 2th course:	23 and 24 September, 30 September and 1 October, 7 and 8 October – 4 week reflection break – 11 and 12 November, 18 and 19 November 2023

This course covers all important (theoretical and business) aspects of regenerative farming and focuses at possibilities for starting a regenerative farm. The course starts with an introduction to the Anthropocene, to what regeneration entails and a farm tour at Bodemzicht.

In the second session you are introduced to writing your holistic context, which is pivotal for a befitting business plan. This is a personal self reflective process, which can be confrontational, but is usually very rewarding. To write a holistic context means to get clarity on what really drives you and what your specific options are. A core part of the course is dedicated to mapping where you are at and to answering three personal questions: “In what kind of world do I want to live?,” “What kind of life do I want to lead?” and “What am I committed to do to get there?” Your holistic context gives you a framework to take the right (business) decisions and should be the ideal foundation for your regenerative business plan.

In the third and fourth session we will look at land and design questions: how do ecosystems work and how can permaculture help in designing a regenerative farm? Specific design insights from Bodemzicht are shared. In the fifth session we focus on holistic management and lean management as regenerative tools for taking proper business decision. Then we explore possible regenerative business lines, as the no-dig market garden, chickens, trees, pigs, fruit and other options, whilst looking at the necessary infrastructure. Session eight is all about market and financial planning. You

learn the basics of making a decent budget for yourself and potential investors. In session 9 we will share the outline of our Bodemzicht business plan and participants share their holistic context and possible outlines of business plans. If possible, personal advice is given about access to land and financing.

We envision that a long course (mostly inside and theoretical) in combination with an apprenticeship at a regenerative farm (mostly outside and practical) gives you the (embodied) insights and experience to write your own regenerative business plan and to start your own regenerative enterprise.

Regenerative apprenticeship (apprenticeship)

Duration:	A full season: from the 1st of March until the first of December 2023, 3 days a week (you can take two weeks off, but not in June, July or August)
Price:	For free
For:	Regenerative entrepreneurs who want to start their own farm in the short term, max. 4 people
Given by:	Ricardo Cano Mateo and Bodemzicht-team
Language:	English
Location:	Bodemzicht at the estate of Grootstal, right next to the city of Nijmegen

The Bodemzicht apprenticeship is there for people who are sure that they want to start a regenerative farm in the short term. Preferable you are looking for all-round work experience and thorough feedback to start your own business. During the Bodemzicht apprenticeship you will work all-round at our farm for an entire season to experience what it means to farm in all seasons. This is intensive and heavy physical work in the no-dig garden, with the layers and in the agroforestry field. We offer you continuous feedback on your own holistic context and your business plan during these 9 months. There is also the opportunity to ask all sort of questions on the spot.

This trajectory is intended for people want to start a regenerative farm as their own business in the short term. Ideally, you have already done a lot of work on your way to your own farm: you have done the necessary research and started putting ideas on paper. The apprenticeship is the last push you need to start farming. The goal is to have a solid business plan on paper and the end of this apprenticeship so that you can start farming ! Admission is based on interviews. If there are too many registrations, applicants who have previously followed the long course 'how to start a regenerative farm?' at Bodemzicht will be given priority. This is because, in our view, a well-written holistic context and the necessary theoretical knowledge is essential for writing a solid business plan. People who want to farm in the Netherlands and/or want to work with similar business lines such as ours are also given priority, because they best fit our context. During the apprenticeship you have to take care of your own accommodation, clothing, etc. So think carefully about whether this is feasible for you financially and timewise. And register on time: there are a maximum of 4 places available per year.

No-dig market garden course (short course)

Duration:	2 days from 10 am tot 5 pm
Price:	350 euro per person, no btw (including coffee, tea and lunch)
For:	Professional gardeners and serious amateurs, max. 20 participants
Given by:	Ricardo Cano Mateo
Language:	English
Location:	Bodemzicht at the estate of Grootstal, right next to the city of Nijmegen
Date 1st course:	27 and 28 May 2023
Date 2^d course:	8 and 9 July 2023
Date 3th course:	26 and 27 August 2023

During the no-dig market garden course, you learn how to optimally grow vegetables and herbs without ploughing or hoeing. Learn the basic principles of no-dig and experience how to grow intensively, and save a lot of time in the process, with this climate positive and biodiversity friendly cultivation method (applicable to all kinds of soil). With special attention for no-dig market garden planning, compost and of course no-dig in practice. You will also learn how to start a no-dig garden. Part of this course is given outside in the no-dig market garden of Bodemzicht.

Personal advice (consultancy)

Duration:	3 hours (1 hour of preparation and 2 hours of consultancy)
Price:	fee depends on the request
For:	People that would like to have personal feedback on their regenerative plans
Given by:	Ricardo Cano Mateo and/or Anne van Leeuwen
Language:	English
Location:	Bodemzicht at the estate of Grootstal, right next to the city of Nijmegen. A visit to another location might also be possible for an additional charge.

Would you like to know more about regeneration and how you can apply it in your own context? Or are you wondering how your organization can work regeneratively? Or do you just want some garden advice or information on how to graze holistically with livestock? Or maybe you need help designing a farm, garden or edible landscape? Then it is possible to get a concrete answer and/or design in a conversation with Ricardo and Anne. We would like to receive your question and additional information in advance and then we will start working together on your question at Bodemzicht.

Teachers

Ricardo Cano Mateo

Ricardo (1985) is Spanish ecosystem designer with a great passion for all living things. All his life he has been interested in wildlife, biodiversity and natural history. After studying amphibians and ecosystems for years, he came to realise that nature conservation requires a sustainable redesigning of our human habitat. He believes we need a shift in our cultural paradigm, so we no longer see ourselves as separated from life, but as part of it.

Ricardo studied biology in Spain and spent countless hours observing nature. After his studies he worked as a nature guide in the rainforests of Central America. Because he was also interested in urban gardening, Ricardo started to propagate green roofs and maintain vertical gardens in the Netherlands. During these years he became interested in regenerative agriculture and started to study it intensely. Ricardo worked as one of the first pioneers for the Ecosystem Restoration Camps in Spain. From 2018 he wrote, together with his partner Anne, the regenerative business plan of Bodemzicht. In 2019 he did an internship at Ridgedale Permaculture Farm with Richard Perkins in Sweden. As a climate farmer for life, Ricardo is responsible for the design, planning and production of Bodemzicht, but he also teaches farm practice and theory.

Anne van Leeuwen

As a miller's daughter Anne (1987) grew up in the Dutch polder. From a young age she had a particular interest in nature, art and science. At university the exam committee dissuaded her to study both art and biology. From that moment, she became very motivated to fundamentally integrate nature and culture.

Anne graduated cum laude in art history at the Universiteit van Amsterdam, Philosophy of Art at the University of Kent and Cultural Analysis at the University of Amsterdam. She studied an extra year of biology at the University of Antwerp. From 2013 she worked at ARTIS as a curator of the newly developed Groote Museum about the relation between man and nature in the Anthropocene. Later she worked as a project coordinator education at ARTIS. She is a co-founder of the Embassy of the North Sea since 2018. Together with artists, scientists and policy makers, the Embassy works on a politics in which plants, animals, microbes and things can also fully partake. At Bodemzicht Anne coordinates the learning place, residency and collaborations with other organisations, although she also works at the farm on a regular basis.

